

AİLE İÇİ VE ÇOCUKLA İLETİŞİM

FARUK FURTUN ANAOKULU - EKİM 2018 BÜLTENİ

KİŞİLERARASI İLİŞKİLER

Kişilerarası İlişkilerin Tanımı ve Başarılı Bir İletişimin Temel Koşulları

Kişilerarası ilişkiler, bireylerin diğer kişilerle olan ilişkilerinde yaşadıkları duygu, düşünme ve davranış stilleri olarak tanımlanabilir. Aile içi iletişim de bir tür kişilerarası ilişkidir. Bu ay ki makalemizde Aile içi iletişim ve Aile içi iletişimin çocuklarımız üzerindeki etkisi üzerine duracağız.

Başarılı Bir İletişimin Temel Koşulları

1. Karşımızdaki kişilere saygı duymak, onların varlığını kabul etmek, önemli ve değerli olduklarını hissettirmek, olduğu gibi benimsemek anlamını taşır.
2. Gerçekçi ve doğal davranmak, abartıdan uzak, olduğu gibi davranmaktır.
3. İletişimin belki de en önemli ögesi empatidir. Empati, bir anlamda, dış dünyayı karşımızdaki kişinin penceresinden görmeye çalışmaktır. Kurulan bu duygu ortaklığı iletişimi güçlü kılar.

İletişim sadece konuşma değildir.

İletişim, ne söyleyeceğimizi bilmek, ne zaman söylemenin daha uygun olacağını bilmek, nerede söylemenin doğru olduğuna karar vermek, en iyi nasıl söyleneceği konusunda fikir yürütmek, olayları basite indirgeyerek sunabilmek, akıcı bir dil ile karşımızdaki ile göz teması kurarak konuşabilmektir.

Birçok kez neyi söylediğimizden çok nasıl söylediğimiz önemlidir.

BAŞKASINI
OLDUĞU GIBI
KABUL ETMEK,
ONU
GERÇEKTEN
SEVMEKTİR.
KABUL
EDİLDİĞİNİ
HİSSETMEK
SEVİLDİĞİNİ
DE
HİSSETMEKTİR.

*"Mutluluk, aramakla bulunacak bir şey değildir, onu inşa etmek gerekir."
Dođan Cücelođlu*

İLETİŞİM TÜRLERİ VE AİLEDE İLETİŞİM

Bir süreç olarak, kişilerarası iletişimin üç boyutu olduğu söylenebilir. İletişimin ilk ve en önemli basamağı "kişinin kendisini tanıması", bilmesi ve kendi kendisi ile iletişim kurmasıdır. Kişi kendisini tanımadan, gerçek duygularını, olaylar karşısındaki tepkilerinin niteliğini bilmeden başkaları ile sağlıklı iletişime girmesi mümkün olmaz. Bir başka iletişim türü, "tek yönlü" ve geri bildirim söz konusu olmadığı bir iletişim türüdür. Öğretmenin önceden planlanmış bir mesajı öğrencilere sunması, kitle iletişim çeşitleri, konferans durumundaki iletişim gibi. Bir diğer tür ise "kişilerarası" iletişimdir. kişilerarası iletişim doğrudan mesajın gönderilmesi, alımı, gönderici ve alıcı arasındaki iki yönlü etkileşim sürecini içerir. Ailedeki iletişim de "kişilerarası" iletişim türüdür.

AİLE TUTUMLARI VE AİLEDE İLİŞKİLER

Çocuğun gereksinimleri en uygun biçimde, aile ortamında karşılanır. Anne-baba ve çocuk ilişkilerinde bir dizi kurallar ve yöntemler olmakla birlikte, çocuğun kişiliğini, model aldığı aile bireyleri kişilikleri belirler. Anne-babaların çocuklarına ilgili, özenli ve sağduyu içeren bir tutum içinde yaklaşmaları gerekir.

*Karşınızdakini dinliyor
musunuz? Yoksa konuşmak
için sıra mı bekliyorsunuz?
Üstün DÖKMEN*

AİLE TUTUMLARI

OTORİTER AİLE TUTUMU

"Otoriter" aileler çocuklarının mutlak itaat etmesini, isteklerinin tartışmasız yerine getirmesini beklerler. Çocukları ile olan ilişkilerinde candan , samimi davranmak istemezler. Meseleleri çocuklarının gözü ile değil, kendi değer yargıları açısından değerlendirmek eğilimi gösterirler, çocukları ile olan ilişkilerinde bir mesafe olmasını isterler. Koydukları katı kurallara çocuklarının uymasını isterler. Otoriter ailede yetişen çocuk ise kaygılı bir belirsizlik içinde ya aşırı isyankar ya da boyun eğici bir tip olarak ortaya çıkar. Saldırgan davranışlar gösterebilirler. İsyankar tutum ile birlikte aşıklık duygusu da gelişebilir çocukta.

DEMOKRATİK AİLE TUTUMU

Demokratik olan ailelerde, anne-babalar çocukları ile ilgili konularda onların görüşlerini bilmek isterler, bunu önemli sayarlar, mutlak itaat yerine, çocuklarına fikirlerini söylemelerini isterler. Çocukları ile ilişkilerinde aralarındaki mesafeyi kaldırmak, onların yaşantılarını, sevinçli acılı her konuyu onlara sakın olarak, konuşmak ve paylaşmak isterler. Alınacak kararlarda onlara da fikrini sorarak birey olduğunun önemini vurgularlar. Böyle bir ortamda yetişen çocuk kendi benliğini tanıma, potansiyelini ortaya çıkarma ve kendini gerçekleştirme olanağı bulur. Kendisinin değerli olduğunu hisseder. Yaratıcı, kendisine ve çevresine karşı hoşgörülü, kendine olan güveni yüksek birey olarak yetişir.

KORUYUCU AİLE TUTUMU

Aile, çocukları ile aşırı düzeyde ilgilenir ve onlarla ilgili her şeyi kendileri yapmak isterler. Çocuklarına olan sevgilerini aşırı bir denetim ile birleştirerek çocukların bireysel ve bağımsız yaşantılarına olanak vermezler. Her şeyi kendisine sormasını ve danışmasını isterler. Sonuç olarak çocuk diğer kimselere bağımlı, kendine güveni olmayan, aşırı duygusal, alıngan bir kişi olabilir. Yetişkinlik döneminde de dıştan denetimli bir birey olma ihtimali yüksektir. Okula alışmayan çocuklar çoğunlukla bu grupta yer alır.

İLGİSİZ AİLE TUTUMU

Anne-baba çocuklarının yaşantısı ile pek ilgilenmez. Aile çocuğun davranışlarını kontrol etmez, serbest bırakır, çocuklar kendi başlarına karar alırlar. Çocuğu ihmal ederler, temel ihtiyaçlarına karşı duysarsız kalırlar. Çocuk görmezden gelinir ve yalnız bırakılır. Bu çocuklar duygusal içtenlikleriyle hareket eden, okula karşı ilgisiz, zamanını iyi değerlendiremeyen ya da boşa harcayan, arkadaşlarını yanlış seçen, içki ve sigara alışkanlığı başlamış ya da başlama eğilimi olan çocuklardır. Gençlik yıllarında sık sık suç işledikleri, uzun vadeli planlar yapamadıkları, kendilerini günlük olayların akışına bıraktıkları görülür.

AŞIRI HOŞGÖRÜLÜ VE GEVŞEK TUTUM

Çocuklarına karşı aşırı hoşgörülü ve düşkün olan aile tutumlarında, çocuk kendi kendine hareket eden ve ailesinin her türlü ihtiyaçlarını karşılayacağından emin olan bir kişidir. Denetimin düşük, hoşgörünün yüksek olduğu bir tutumdur. Cinsel ve saldırgan dürtü ve davranışlar dahil, çocukların her tür davranışları hoşgörü ile karşılanır ya da görmezlikten gelinir. Çocuğun uyku, yemek ve çalışma durumlarında belirli bir tutum sergilenmez. Bu tarz tutumla yetişen çocuklar evde anne ve babalarına hükmetmekte ve onlara az saygı göstermektedirler. Zamanla topluma ve ev dışındaki kimselere de egemen olmanın yollarını arayan bir kişilik yapısına dönüşürler.

ANNE-BABA VE ÇOCUK İLİŞKİSİNE YÖNELİK BAZI İLKE VE ÖNERİLER

Öncelikle çocuğunuzu eğitirken, çocuğunuzun gelişim aşamalarını bilmeli ve içinde bulunulan gelişim dönemi özelliklerini tanımalısınız.

Çocuğunuzun bireyselliğine saygı göstermeli, onun kendi düşündüğümüz gibi bir model olamayacağını, her çocuğun, kardeşlerinden ve arkadaşlarından farklı, bağımsız, kendine özgü nitelikleri, zeka ve kişilik özellikleri olan bir varlık olduğunu bilmeliyiz.

Çocuklarınıza yönelik davranışlarınızda dengeli, tutarlı ve kararlı olmalısınız. Çocuğunuza bir davranışı kazandırmanız için o davranışı önce sizin yapmanız gerekmektedir.

Çocuğunuzun, kendine güvenmesi için önce, anne ve baba olarak kendinize, birbirinize ve çocuklarınıza güvenmelisiniz.

Çocuğunuzun yaşı ve yeteneklerine uygun isteklerde bulunmalısınız, çocuğunuzu hayal kırıklığına uğratacak, cesaretini kırarak, yaşından üst ve gelişim dönemine uymayan beklentiler içine girmemelisiniz.

Çocuklarınızı dinlemeli, empatik bir anlayış, tutum ve sevgi ile yaklaşmalısınız. Çocuğunuzla olumlu ilişkiler kurmalısınız.

Yukarıda belirtilen tutumlar içinde en uygun olanı demokratik tutumdur. Bir özdeşim modeli olan anne-baba davranışlarında tutarlı bir tutum sergilemeli. Çocuğun gereksinimlerini sezen, onlara uygun çözüm ve yanıtlar veren, aşırı hoşgörülü ve katı olmayıp, çocuğa karşı esnek bir yaklaşım içinde olan, davranışlarında belirli bir devamlılık ve kararlılık gösteren, çocuklarını sabırla dinleyen anne-baba modeli çocuk için çok önemlidir.